

ZAKON O LIJEČNIŠTVU FBiH

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se pojam, organizacija i uvjeti za obavljanje liječničkog zvanja, djelovanje liječnika kao osnovnog, samostalnog i odgovornog nosioca zdravstvene djelatnosti koja je od posebnog interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i koja osigurava zdravstvenu zaštitu svakom pojedincu i cjelokupnom stanovništvu Federacije, kao i prava, obaveze i odgovornosti liječnika.

Član 2.

Zabranjuje se svaki vid diskriminacije na osnovu rase, boje kože, spola, jezika, religije ili vjerovanja, političkih i drugih uvjerenja, nacionalnog i socijalnog porijekla prilikom obavljanja radnji na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Zabranjuje se diskriminacija liječnika s obzirom na mjesto obavljanja liječničkih djelatnosti bilo u javnom ili u privatnom zdravstvenom sektoru.

Član 3.

Izrazi koji imaju rodno značenje a koriste se u ovom zakonu i propisima koji se donose na osnovu ovog zakona obuhvataju na jednak način muški i ženski rod, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Liječničko zvanje i principi obavljanja liječničke djelatnosti

Član 4.

Liječnik je zdravstveni radnik sa završenim medicinskim fakultetom i stečenim nazivom doktor medicine.

Liječnik je osnovni i mjerodavni nosilac zdravstvene djelatnosti koju obavlja poštujući posebno sljedeće principe:

1) stalno održavanje i podizanje kvaliteta liječničkih usluga u interesu zdravlja i društvenog blagostanja stanovništva;

2) održavanje i unapređenje povjerenja između liječnika i pacijenta, te članova njegove porodice putem jačanja partnerskih odnosa na način i pod uvjetima određenim propisima o

pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata;

3) poštivanje prava pacijenata u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata;

4) nezavisno i profesionalno djelovanje, te očuvanje i unapređenje slobode i ugleda liječničkog zvanja;

5) unapređenje dostojanstvenog i odgovornog profesionalnog ponašanja poštivanjem u radu propisa iz oblasti zdravstva, pravila struke, te kodeksa medicinske etike i deontologije.

Liječnička djelatnost

Član 5.

Liječnička djelatnost je dio zdravstvene djelatnosti od interesa za Federaciju koja se obavlja na svim nivoima zdravstvene zaštite u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Svrha liječničke djelatnosti iz stava 1. ovog člana je zaštita zdravlja pojedinca, porodice i cjelokupnog stanovništva.

Liječnička djelatnost obuhvata:

1. identifikaciju faktora koji mogu ugroziti zdravlje;
2. razumijevanje pacijenta, njegovog znanja i stavova, te pokazivanje empatije prema pacijentu i njegovoj porodici;
3. pregled kojim se utvrđuje postojanje ili nepostojanje tjelesnih, odnosno psihičkih bolesti, tjelesnih oštećenja ili anomalija;
4. procjenu stanja iz tačke 1. stav 3. ovog člana pomoću medicinskih dijagnostičkih instrumenata, postupaka i sredstava;
5. liječenje i rehabilitaciju;
6. sprečavanje bolesti, zdravstveni odgoj i prosvjećivanje sa ciljem jačanja zdravlja stanovništva;
7. propisivanje lijekova i medicinskih sredstava u skladu sa propisima o lijekovima i medicinskim sredstvima;
8. mrtvozorništvo i obdukciju umrlih osoba;
9. izdavanje liječničkih uvjerenja, svjedodžbi, potvrda i mišljenja,
10. javno-zdravstvene aktivnosti usmjerene na izučavanje, očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva, kao i organizaciju i funkcioniranje zdravstvenog sistema, i
11. druge radnje i aktivnosti koje proizlaze iz općih i posebnih propisa.

Način obavljanja liječničke djelatnosti i principi

Član 6.

Liječnička djelatnost organizira se na način da se osigura pristupačna, pravična, sveobuhvatna, kvalitetna, kontinuirana i efikasna zdravstvena zaštita u skladu sa teritorijalnom organizacijom zdravstvene zaštite i granicama materijalnih mogućnosti sistema zdravstvene zaštite.

Član 7.

U procesu donošenja odluka i izbora dijagnostike i odgovarajućeg liječenja, liječnik je samostalan u postupanju koje se mora zasnivati na naučnim saznanjima i stručno dokazanim metodama koje odgovaraju savremenom standardu struke.

Liječnik je dužan u obavljanju liječničke djelatnosti posebno:

- poštivati principe obavljanja liječničke djelatnosti,
- sudržavati se od svake aktivnosti koja nije spojiva sa ugledom, dostojanstvom i nezavisnošću liječničkog zvanja.

II. ORGANIZACIJA I OBAVLJANJE LIJEČNIČKE DJELATNOSTI

Organizacija i obavljanje liječničke djelatnosti

Član 8.

Liječnička djelatnost se organizira i provodi u zdravstvenim ustanovama, privatnoj praksi, u zajednici, kao i u ustanovama socijalne zaštite ili ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija.

Ovlaštenje za obavljanje liječničke djelatnosti

Član 9.

Liječničku djelatnost obavlja samo liječnik.

III. UVJETI ZA OBAVLJANJE LIJEČNIČKE DJELATNOSTI I STANDARD OBRAZOVANJA

Opći uvjeti za samostalno obavljanje liječničke djelatnosti

Član 10.

Opći uvjeti za samostalno obavljanje liječničke djelatnosti su:

- diploma jednog od medicinskih fakulteta u Bosni i Hercegovini ili nostrificirana diploma inozemnog medicinskog fakulteta u skladu sa propisima o visokom obrazovanju,
- položen stručni ispit,
- položen specijalistički ispit, ili subspecijalistički ispit za samostalan rad u pojedinim specijalističkim, odnosno subspecijalističkim strukama,
- državljanstvo Bosne i Hercegovine,
- licenca izdata od nadležne liječničke komore.

Član 11.

Stranci mogu samostalno obavljati liječničku djelatnost u Federaciji u skladu sa propisima kojima se uređuje upošljavanje stranaca u Federaciji, propisima o kretanju i boravku stranaca i azilu, propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i ovim zakonom.

Za samostalno obavljanje liječničke djelatnosti stranci moraju ispuniti opće uvjete predviđene članom 10. ovog zakona, izuzev uvjeta iz alineje 2. istog člana ukoliko stranac dolazi iz zemalja Evropske unije, odnosno zemalja koje imaju bolonjski sistem obrazovanja i uvjeta iz alineje 4. člana 10. ovog zakona, kao i poseban uvjet o znanju službenog jezika koji je u upotrebi na teritoriji Federacije.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, ukoliko je stranac angažiran na osnovu rada kao konsultant, rada na realizaciji projekta značajnog za oblast zdravstva u Federaciji, kantonu odnosno općini, kao i volonterskog rada, a putem tog rada ne obavlja neposrednu liječničku djelatnost nije dužan ispunjavati uvjet naveden u alineji 5. člana 10. ovog zakona.

Član 12.

U slučajevima angažiranja stranaca-liječnika na osnovu rada kao konsultanta, rada na realizaciji projekta značajnog za oblast zdravstva u Federaciji, kantonu odnosno općini, kao i

volonterskog rada u skladu sa propisima o kretanju i boravku stranaca i azilu, propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i ovom zakonu, zdravstvena ustanova, odnosno pravno lice koje angažira stranca-lijječnika prema navedenim osnovima dužno je pribaviti saglasnost Federalnog ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), odnosno kantonalnog ministarstva zdravstva (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo). Ministarstvo je zaduženo za rješavanje zahtjeva koji se odnose na davanje saglasnosti za konsultantski rad stranaca-lijječnika u zdravstvenim ustanovama tercijarne zdravstvene zaštite kao i u slučaju angažiranja stranca-lijječnika na realizaciji projekta značajnog za oblast zdravstva u Federaciji, dok je kantonalno ministarstvo zaduženo za rješavanje zahtjeva koji se odnose na davanje saglasnosti za konsultantski rad stranaca-lijječnika u zdravstvenim ustanovama sekundarne zdravstvene zaštite, angažiranje stranca-lijječnika na realizaciji projekta značajnog za oblast zdravstva u kantonu, odnosno općini, te volonterskog rada u okviru humanitarne organizacije, udruženja građana ili fondacije.

Član 13.

Zahtjev za izdavanje saglasnosti iz stava 1. člana 12. ovog zakona Ministarstvu, odnosno kantonalnom ministarstvu podnosi zdravstvena ustanova, odnosno pravno lice koje angažira stranca-lijječnika.

Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana prilaže se sljedeća dokumentacija:

- rješenje o registraciji zdravstvene ustanove, odnosno pravnog lica koje angažira stranca-lijječnika izdato od nadležnog suda ili nadležnog organa uprave,
- osnov prema kojem se traži angažiranje stranca-lijječnika,
- dokaz o ispunjavanju općih uvjeta za rad stranca-lijječnika utvrđenih članom 11. ovog zakona,
- u slučaju angažiranja stranca-lijječnika kao konsultanta naznačenje stručnih i naučnih kvalifikacija za obavljanje stručnih poslova koje opravdavaju angažiranje stranca-lijječnika, dostava kopije ugovora ili sporazum o saradnji između zdravstvene ustanove, odnosno pravnog lica koje angažira stranca-lijječnika i stranca-lijječnika koji sadrži podatke o vremenskom periodu na koji se stranca-lijječnik angažira, pravima i obavezama ugovornih strana, dokaz o osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi mogli počinuti stranci-lijječnici tokom obavljanja liječničke djelatnosti u Federaciji, projekta značajnog za oblast zdravstva u Federaciji, kantonu odnosno općini dokaz da je projekt od značaja za Federaciju, kanton odnosno općinu, podatke o funkciji u projektu i vremenu angažiranja, dokaz o osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi mogli počinuti stranci-lijječnici tokom obavljanja liječničke djelatnosti u Federaciji, kantonu odnosno općini,
- u slučaju angažiranja stranca-lijječnika na osnovu volonterskog rada dokaz o registraciji humanitarne organizacije, udruženja građana ili fondacije, naznačenje projekta humanitarne organizacije, udruženja građana ili fondacije na čijoj realizaciji se angažira stranca-lijječnik, dozvolu za realizaciju projekta izdatu od nadležnog tijela u Bosni i Hercegovini za humanitarne organizacije, potvrdu o angažiranju stranca na realizaciji projekta, uz naznaku vrste poslova i vremena u kojem je potrebno njegovo angažiranje u vidu volonterskog rada.

Član 14.

Na osnovu dokumentiranog zahtjeva iz člana 13. ovog zakona, Ministarstvo, odnosno kantonalno ministarstvo u roku od sedam dana donosi rješenje kojim se daje saglasnost za angažiranje stranca-liječnika u slučajevima iz stava 1. ovog člana ili donosi rješenje kojim se zahtjev odbija ukoliko je neosnovan. Rješenje Ministarstva iz stava 1. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima. Protiv rješenja kantonalnog ministarstva zdravstva iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba Ministarstvu u roku od 15 dana u skladu sa propisima o upravnom postupku. Rješenje iz stava 1. ovog člana koristi se kao dokaz u reguliranju boravka kod nadležnog organa u skladu sa propisima o kretanju i boravku stranaca i azilu.

Član 15.

Ministarstvo i kantonalna ministarstva vode evidenciju izdatih saglasnosti za angažiranje stranaca-liječnika u Federaciji po osnovima iz člana 12. stav 1. ovog zakona.

Član 16.

Nadležna zdravstvena inspekcija kontrolira rad angažiranih stranaca-liječnika u Federaciji i poduzima mjere u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i propisima o inspekcijama u Federaciji.

Standard obrazovanja

Član 17.

Liječnici stiču obrazovanje na medicinskom fakultetu u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja i zdravstvene zaštite.

Član 18.

Liječnici su dužni nakon završenog obrazovanja na medicinskom fakultetu obaviti pripravnički staž i položiti stručni ispit u skladu sa posebnim propisima o zdravstvenoj zaštiti. Izuzetno od stava 1. ovog člana, liječnici koji su završili medicinski fakultet po bolonjskom procesu odmah nakon završenog obrazovanja mogu pristupiti polaganju stručnog ispita u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti. Pripravnički staž i položen stručni ispit u inozemstvu priznaju se na način i po postupku utvrđenim posebnim propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Licenca

Član 19.

Liječnici se nakon položenog stručnog ispita obavezno upisuju kod nadležne liječničke komore u registar zdravstvenih radnika i time stiču pravo na izdavanje licence. Licencom iz stava 1. ovog člana liječnici stiču pravo samostalnog obavljanja poslova u svojoj struci. Licenca se obnavlja periodično u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti i propisima liječničke komore.

Član 20.

Liječnik samostalno obavlja poslove svoje profesije samo u okviru svog stručnog naziva određenog licencom izdatom od nadležne komore. Izuzetno, i ako nema licencu liječnik može obavljati svoju djelatnost u sljedećim slučajevima:

- u društveno kriznim situacijama ili u drugim vanrednim okolnostima kada je njeno djelovanje neophodno jer je pružanje redovne zdravstvene zaštite onemogućeno, i
- u hitnim slučajevima kad bi izostanak hitne intervencije i pomoći trajno ugrozio zdravlje ili život pacijenta.

Član 21.

Nadležna liječnička komora oduzima liječniku licencu u slučajevima utvrđenim posebnim propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i statutom nadležne liječničke komore.

Specijalizacija i kontinuirano stručno usavršavanje

Član 22.

Liječnik ima pravo na specijalizaciju u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti. Specijalizacija iz stava 1. ovog člana predstavlja poseban vid organiziranog stručnog usavršavanja sa ciljem osposobljavanja za obavljanje poslova i zadataka iz pojedinih užih oblasti medicine.

Na specijalizacije liječnika shodno se primjenjuju propisi o zdravstvenoj zaštiti.

Član 23.

Specijalizacije koje su obavljene u inozemstvu priznaju se na način i po postupku utvrđenom posebnim propisom federalnog ministra koji se donosi na osnovu propisa o zdravstvenoj zaštiti.

Član 24.

Strani državljani sa završenim medicinskim fakultetom mogu specijalizirati pod uvjetima i na način utvrđen za specijalizaciju stranih državljana u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Član 25.

Liječnici imaju pravo i obavezu kontinuiranog i trajnog stručnog usavršavanja radi održavanja i unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite.

Kontinuirano i trajno stručno usavršavanje iz stava 1. ovog člana obavlja se putem različitih oblika stručnog usavršavanja, a sa ciljem osiguranja i trajnog poboljšanja sigurnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga koje liječnici organiziraju i pružaju u okviru svog stručnog naziva.

Plan kontinuiranog usavršavanja liječnika svake kalendarske godine donosi zdravstvena ustanova, odnosno privatna praksa u skladu sa registriranom djelatnošću, kao i prioritetima razvoja i dio je plana kontinuiranog stručnog usavršavanja svih zdravstvenih radnika u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti. Zdravstvene ustanove i zdravstveni radnici koji obavljaju privatnu praksu osiguravaju uposlenim liječnicima kontinuirano i trajno stručno usavršavanje u skladu sa planom iz stava 3. ovog člana, kao i raspoloživim finansijskim sredstvima za ove namjene u toku poslovne godine.

Član 26.

Liječnik je dužan usvajati i širiti svoja znanja, vještine i stavove iz metoda i tehnika poboljšanja sigurnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite u skladu sa odredbama ovog zakona, kao i propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Prestanak prava na obavljanje liječničke djelatnosti

Član 27.

Liječniku prestaje pravo na samostalno obavljanje liječničke djelatnosti ako:

- 1) izgubi bh. državljanstvo;
- 2) izgubi poslovnu sposobnost;
- 3) postane trajno zdravstveno nesposoban za obavljanje liječničke djelatnosti;
- 4) izrečena mu je mjera zabrane obavljanja liječničke djelatnosti;
- 5) disciplinskom mjerom izrečenom od nadležne liječničke komore izgubio je licencu, a time i pravo na samostalno obavljanje liječničke djelatnosti.

Izuzetno, strancu koji obavlja liječničku djelatnost na teritoriji Federacije prestaje pravo obavljanja liječničke djelatnosti u slučajevima navedenim u stavu 1. tač. 2), 3), 4) i 5), kao i u slučaju gubljenja radne dozvole izdate stranom državljaninu, te ukinutog boravka u Federaciji u skladu sa propisima o kretanju i boravku stranaca i azilu.

Nedostojnost za obavljanje liječničke djelatnosti

Član 28.

Liječnik koji je pravomoćnom sudskom presudom proglašen krivim za počinjenje krivičnih djela protiv zdravlja ljudi, krivičnih djela podmićivanja i krivičnih djela protiv službene i druge odgovornosti utvrđenih krivičnim propisima Federacije može se, s obzirom na važnost i prirodu ugroženog dobra ili druge posljedice, te s obzirom na okolnosti pod kojima je radnja izvršena, odnosno propuštena, smatrati nedostojnim za obavljanje liječničke djelatnosti o čemu odluku donosi nadležna liječnička komora.

Liječniku iz stava 1. ovog člana može biti uskraćeno izdavanje licence, odnosno može mu se privremeno ili trajno oduzeti licenca.

Ukoliko je liječnik pravomoćnom sudskom presudom proglašen krivim za slična krivična djela u odnosu na krivična djela iz stava 1. ovog člana, od nadležnih sudova u Bosni i Hercegovini, odnosno inozemstvu može mu biti uskraćeno izdavanje licence, odnosno može mu se privremeno ili trajno oduzeti licenca od nadležne liječničke komore u Federaciji. Nedostojnost za obavljanje liječničke djelatnosti iz st. 1. i 3. ovog člana, kao i u drugim slučajevima koji ga čine nedostojnim za obavljanje liječničke djelatnosti, te način i postupak izricanja ove mjere bliže se utvrđuju statutom liječničke komore.

Uvjeti rada liječnika

Član 29.

Na uvjete rada liječnika u vezi sa radom i na osnovu rada primjenjuju se odredbe posebnih propisa o radu, kao i odredbe kolektivnog ugovora iz oblasti zdravstva, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

IV. LIJEČNIČKA KOMORA

Član 30.

Radi očuvanja i zaštite interesa svoje profesije, zadovoljavanja svojih stručnih i osobnih potreba, osiguravanja uvjeta za organiziran nastup prema državnim organima, udruženjima, zdravstvenim ustanovama, proizvođačima i dobavljačima lijekova i medicinskih sredstava, kao i zaštiti zdravlja građana, liječnici se obavezno udružuju u liječničke komore kao strukovna udruženja u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, članstvo u liječničkoj komori dobrovoljno je za liječnike

koji:

- ne obavljaju liječničku djelatnost neposredno (uposljeni u organima uprave, u zavodima zdravstvenog osiguranja, u proizvodnji i prodaji lijekova i medicinskih sredstava na veliko i dr.),
- obavljaju liječničku djelatnost izvan Federacije,
- su neuposljeni,
- u penziji su.

Član 31.

Na organizaciju i djelokrug rada komora iz člana 30. ovog zakona shodno se primjenjuju propisi o zdravstvenoj zaštiti, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, kao i propisi o ravnopravnosti spolova.

V. PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI LIJEČNIKA

Prava liječnika

Član 32.

U obavljanju poslova i zadataka liječničke djelatnosti liječnik ima sljedeća prava:

- pravo na rad u skladu sa propisima u oblasti zdravstva i rada, te materijalnim mogućnostima sistema zdravstvene zaštite,
- pravo učestvovanja, odnosno odbijanja učestvovanja u naučno-istraživačkim projektima,
- pravo odbijanja da uradi poslove i zadatke za koje nije stručno osposobljen, odnosno poslove i zadatke za koje ne posjeduje licencu,
- pravo na stručno usavršavanje putem specijalizacije, odnosno kontinuirano stručno usavršavanje koje organizuju nadležne komore i nadležne zdravstvene ustanove u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti,
- pravo na sticanje počasnog naziva primarijus u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Član 33.

Poslodavci u oblasti zdravstva dužni su omogućiti nesmetano ostvarivanje prava liječnika iz člana 32. ovog zakona na način i pod uvjetima predviđenim propisima o zdravstvenoj zaštiti, propisima o zdravstvenom osiguranju, propisima o radu, kao i propisima iz drugih oblasti koji se odnose na obavljanje liječničke djelatnosti. Korištenje prava iz stava 1. ovog člana uvjetovano je ispunjavanjem obaveza i odgovornosti liječnika utvrđenih ovim zakonom, kao i propisima iz oblasti zdravstva i propisima iz oblasti rada.

Obaveze prema pacijentu

Član 34.

Liječnik će smatrati dobrobit pacijenta svojom prvom i osnovnom obavezom. Liječnik je obavezan svoj posao obavljati stručno i etički, ne iskorištavajući pacijenta niti emotivno, niti tjelesno, niti materijalno, te poštujući njegova prava utvrđena propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Član 35.

Liječnik je obavezan pregled i pružanje liječničke djelatnosti obavljati na način i pod uvjetima utvrđenim propisima o zdravstvenoj zaštiti, propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata. Prilikom pregleda i pružanja liječničke djelatnosti, pri sumnji na zapuštanje i zlostavljanje djece i maloljetnika, odnosno na nasilje u porodici, liječnik je dužan upozoriti odgovorne organe obazrivo čuvajući privatnost i interes djeteta, odnosno žrtve nasilja u porodici, te djelovati u najboljem interesu djeteta, odnosno žrtve nasilja u porodici.

Član 36.

Liječnik je obavezan pacijentu ili osobi koju pacijent odredi dati potrebne informacije i obavještenja koja su pacijentu potrebna kako bi pacijent donio informiranu odluku da pristane ili ne pristane na predloženu medicinsku mjeru. Liječnik je obavezan informacije i obavještenja iz stava 1. ovog člana davati na način i po postupku utvrđenom propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata. Ocijeni li liječnik da su mu tokom liječenja pacijenta potrebni stručni savjeti drugih liječnika,

može zatražiti i mišljenje drugog liječnika, odnosno predložiti sazivanje liječničkog konzilija. Ukoliko pozvani liječnici za davanje stručnog savjeta iz stava 3. ovog člana odbiju dati traženi stručni savjet, odnosno odbiju učestvovati u radu liječničkog konzilija, podatak o tome se upisuje u medicinsku dokumentaciju pacijenta i bez odlaganje se o tome obavještava direktor zdravstvene ustanove, odnosno nosilac odobrenja za privatnu praksu kod kojeg je liječnik uposlen.

Član 37.

Ako se pacijent koji je dobro upoznat sa svojim stanjem, a sposoban je samostalno odlučivati ne ponaša u skladu sa datim uputstvima liječenja i prevencije bolesti, odnosno mjerama propisane terapije, liječniku je izuzetno dopušteno pacijentu i odbiti daljnju zdravstvenu zaštitu, izuzev hitne medicinske pomoći i u slučaju pojave zarazne ili psihičke bolesti kod pacijenta čije bi neliječenje moglo ugroziti zdravlje i život drugih ljudi, kao i širu društvenu zajednicu u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Pružanje i uskraćivanje liječničke pomoći

Član 38.

Liječnik je dužan provesti potrebne mjere prevencije, dijagnostike, liječenja, odnosno rehabilitacije svim pacijentima kojima je on izabrani liječnik ili koji su upućeni od drugog liječnika radi pružanja zdravstvene zaštite.

U hitnim stanjima liječnik je dužan pružiti pomoć svakom pacijentu, bez odgađanja, a ostale pacijente dužan je primati prema stepenu medicinskog prioriteta, odnosno prema listi čekanja. Hitnim stanjima iz stava 2. ovog člana smatraju se ona stanja kod kojih bi zbog nepružanja liječničke pomoći mogle nastati trajne štetne posljedice po zdravlje (invalidnost) ili po život pacijenta.

Liječnik može odbiti pružanje liječničke pomoći pacijentu koji mu prijete ili je prema njemu, odnosno drugim zdravstvenim radnicima fizički agresivan, osim u hitnim stanjima.

U slučaju iz stava 4. ovog člana liječnik je dužan pacijentu pružiti neophodnu hitnu liječničku pomoć, ako mu je osigurana zaštita policije ili neki drugi oblik zaštite.

Član 39.

Liječnik će predlagati i provoditi samo one dijagnostičke postupke koji su nužni za pouzdanu dijagnozu, te samo ono liječenje koje je u skladu sa provjerenim standardima savremene medicinske nauke.

U svom postupku sa pacijentom liječnik je obavezan postupati ekonomično, u skladu sa racionalnom medicinskom praksom: nepotrebne preglede i liječenje neće provoditi, bez obzira na to ko snosi troškove zdravstvene zaštite za pacijenta.

Član 40.

Liječnik nije odgovoran za neprovođenje postupaka iz člana 39. ovog zakona u slučaju kada, unatoč primjeni najboljeg znanja i vještina, poslodavac nije osigurao ordinirane lijekove, sredstva, minimalno potreban pribor ili tehničku opremu u skladu sa minimalnim standardima za provođenje uspješne liječničke djelatnosti.

U slučaju nemogućnosti provedbe postupka iz stava 1. ovog člana liječnik je obavezan odmah usmeno i pisano obavijestiti voditelja liječničkog tima, odnosno direktora zdravstvene ustanove ili nosioca odobrenja za privatnu praksu, ukoliko obavlja liječničku djelatnost kod nosioca odobrenja za privatnu praksu, kao i pacijenta, odnosno osobu koju pacijent odredi i članove njegove uže porodice, zakonskog zastupnika ili staratelja, a u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Međusobni odnosi liječnika i pacijenata

Član 41.

Svi postupci medicinske prevencije, dijagnostike i liječenja moraju se planirati i provoditi tako da se očuva ljudsko dostojanstvo, integritet osobe i prava pacijenata u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata, a posebno pravo na informiranost, obavještenost i učestvovanje u liječenju, kao i pravo na samoodlučivanje i pristanak.

Liječnik je dužan u odnosu prema pacijentima postupati primjenjujući i poštujući odredbe propisa o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata, posebno odredbe o održavanju i unapređenju povjerenja između liječnika i pacijenta, te članova njegove porodice putem jačanja partnerskih odnosa.

Liječnička tajna

Član 42.

Sve što sazna o zdravstvenom stanju pacijenta liječnik mora čuvati kao profesionalnu tajnu i ne smije je odati.

Izuzetno, radi zdravstvene zaštite pacijenta ili njegove okoline liječnik može dati informacije i obavještenja o zdravstvenom stanju pacijenta uz odobrenje pacijenta, roditelja ili zakonskog zastupnika za maloljetnog pacijenta, odnosno staratelja za punoljetnog pacijenta lišenog poslovne sposobnosti na način i pod uvjetima utvrđenim propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Dužnosti čuvanja profesionalne tajne liječnika primjenjuju se i u slučajevima kada budu pozvani u svojstvu svjedoka u krivičnom i parničnom postupku, na način i pod uvjetima predviđenim propisima o krivičnom postupku, kao i propisima o parničnom postupku.

Na obavezu čuvanja profesionalne tajne iz stava 1. ovog člana primjenjuju se i odredbe propisa o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata kojima se uređuje pravo pacijenta na tajnost podataka, kao i propisi nadležne liječničke komore.

Obaveza prijavljivanja

Član 43.

Liječnik je obavezan podnijeti prijavu policiji ili drugom nadležnom državnom organu kada tokom obavljanja liječničke djelatnosti posumnja da je smrt ili tjelesna ozljeda pacijenta nastala nasilnim putem, u skladu sa odredbama propisa o krivičnom postupku.

Liječnik je prijavu iz stava 1. ovog člana obavezan podnijeti i kada posumnja da:

- djetetu, maloljetnoj, odnosno nemoćnoj osobi zdravstveno stanje je ugroženo zbog grubog zanemarivanja funkcija zbrinjavanja, odnosno zapuštanja i zlostavljanja od osobe koja je dužna da se stara o njoj,
- postoje znakovi bilo kojeg vida zlostavljanja od člana porodice ili druge osobe.

Vođenje i čuvanje medicinske dokumentacije

Član 44.

Liječnik je obavezan voditi tačnu, iscrpnu i datiranu medicinsku dokumentaciju u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i propisima o evidencijama u oblasti zdravstva koja u svakom trenutku može pružiti dovoljne podatke o zdravstvenom stanju pacijenta i njegovom liječenju.

Liječnik je obavezan dokumentaciju iz stava 1. ovog člana na zahtjev predložiti ministarstvu zdravstva, organima državne uprave, zavodima zdravstvenog osiguranja, inspekciji, sudu, liječničkoj komori u skladu sa posebnim propisima.

Liječnik je obavezan na zahtjev dati na uvid pacijentu svu medicinsku dokumentaciju koja se odnosi na dijagnostiku i liječenje njegove bolesti, a u skladu sa propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata kojima se uređuje ostvarivanje prava pacijenta na uvid u medicinsku dokumentaciju.

Liječnik ili odgovorna osoba zdravstvene ustanove ili drugo pravno lice u okviru kojeg se obavlja zdravstvena djelatnost, kao i privatna praksa obavezni su čuvati podatke o ambulantnom liječenju pacijenta deset godina nakon završetka konačnog pružanja usluga, a nakon tog roka obavezni su postupiti prema propisima o evidencijama u oblasti zdravstva. Kada ovlaštena osoba u skladu sa posebnim zakonom preuzme medicinsku dokumentaciju obavezna je izdati liječniku, odgovornoj osobi zdravstvene ustanove, odnosno pravnom licu u okviru kojeg se obavlja zdravstvena djelatnost službeno potpisanu potvrdu o preuzimanju sa popisom preuzete dokumentacije.

Liječnička uvjerenja

Član 45.

Liječnik je ovlašten izdavati liječnička uvjerenja samo nakon liječničkog pregleda i uvida u postojeću medicinsku dokumentaciju osobe za koju se izdaje liječničko uvjerenje i nakon tačno utvrđenih činjenica koje treba potvrditi u liječničkom uvjerenju, prema svom najboljem znanju i savjesti.

Prijenos medicinske dokumentacije

Član 46.

U slučaju preseljenja pacijenta, odnosno ako pacijent izabere drugog liječnika, liječnik, zdravstvena ustanova, odnosno drugo pravno lice u okviru koje se obavlja zdravstvena djelatnost, kao i privatna praksa obavezni su novoizabranom liječniku predati svu medicinsku dokumentaciju o pacijentu, te u skladu sa propisima o evidencijama u oblasti zdravstva pohraniti potpisanu izjavu o preuzetoj medicinskoj dokumentaciji.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju preseljenja pacijenta u drugi kanton, entitet, Distrikt Brčko ili u inozemstvo medicinska dokumentacija se predaje pacijentu koji je dužan potpisati izjavu o preuzimanju medicinske dokumentacije.

Izjava iz stava 2. ovog člana se pohranjuje u arhivu zdravstvene ustanove ili privatne prakse, te se čuva na način i u rokovima predviđenim propisima o evidencijama u oblasti zdravstva.

Obaveza obavještanja drugoga liječnika

Član 47.

Kada liječnik upućuje pacijenta drugom liječniku ili u drugu zdravstvenu ustanovu, odnosno drugo pravno lice u okviru kojeg se obavlja zdravstvena djelatnost ili privatna praksa, a koji bi zbog svog stanja ili ponašanja mogao ugroziti zdravlje, odnosno život liječnika, drugih zdravstvenih radnika ili drugih pacijenata, obavezan ih je o tome blagovremeno obavijestiti telefonom, elektronskim putem ili na drugi odgovarajući način.

Obaveze liječnika iz posebnih oblasti

Planiranje porodice i regulacija ljudske plodnosti

Član 48.

Obaveza je liječnika da prihvaćene savremene postupke antenatalne i postnatalne zaštite primjenjuje da bi pomogao planiranje porodice, rađanje, rast i razvoj zdravog djeteta. U planiranju porodice liječnik će savjetovati prirodne metode planiranja porodice, a zatim one metode planiranja porodice koje su u skladu sa medicinskim spoznajama i moralnim stajalištima žene i muškarca.

Metode planiranja porodice zasnovane na medicinski potpomognutoj oplodnji bliže se uređuju posebnim propisom iz ove oblasti.

Umirući pacijent

Član 49.

Sprečavanje i olakšavanje patnje i boli jedna je od osnovnih obaveza liječnika koja se provodi na način i pod uvjetima utvrđenim propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata, kao i propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Transplantacija tkiva i organa u svrhu liječenja

Član 50.

U slučaju moždane smrti, u skladu sa propisima o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja, liječnik može u okviru pozitivnih propisa održavati život organa i tkiva koji se mogu iskoristiti radi liječenja drugih pacijenata, odnosno postupati na način i pod uvjetima utvrđenim tim propisima.

Medicinska i naučna istraživanja

Član 51.

Prilikom obavljanja medicinskih i naučnih istraživanja nad pacijentom, kao i kliničkim ispitivanjem lijekova i medicinskih sredstava, odnosno uključivanja pacijenta u medicinsku nastavu, liječnik je obavezan pridržavati se međunarodnih propisa iz te oblasti, propisa o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata, kao i propisa o lijekovima i medicinskim sredstvima.

Liječnik koji obavlja istraživanja, odnosno medicinsku nastavu iz stava 1. ovog člana mora biti stručno obrazovan i osposobljen.

Odnos liječnika prema osobama sa duševnim smetnjama

Član 52.

Liječnik je obavezan u postupanju prema osobama sa duševnim smetnjama čuvati prava ovih pacijenata u tjelesnom i duševnom pogledu i paziti na njihovo osobno dostojanstvo poštujući propise o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama.

Odnosi prema drugom liječniku i zdravstvenom osoblju, komori, kao i pojedincima, ustanovama i privrednim društvima

Član 53.

Liječnik je svojim ponašanjem i postupkom obavezan poštivati čast, dostojanstvo i ugled drugog liječnika, kao i drugog zdravstvenog osoblja, uvažavajući njihovu stručnost.

U slučaju da drugi liječnik, odnosno drugo zdravstveno osoblje uključeno u tretman pacijenta zatraži od liječnika stručni savjet i/ili pomoć, bilo direktno ili putem informacionog sistema, liječnik je obavezan pružiti je u skladu sa svojim najboljim znanjem i u korist pacijenta.

Saradnike ili drugo zdravstveno osoblje liječnik će upozoravati na učinjene propuste tako da neće povrijediti njihovo ljudsko dostojanstvo, ali nikada u prisustvu pacijenta ili njegove porodice.

U slučaju da liječnik dozna o neodgovarajućem postupku kolege u etičkom ili medicinskom pogledu, o tome neće raspravljati sa pacijentom, sa njegovom porodicom ili drugim kolegama, a niti će takav postupak otkriti u sredstvima javnog informiranja, već će svoja saznanja uputiti voditelju liječničkog tima, odnosno direktoru zdravstvene ustanove, nosiocu odobrenja za privatnu praksu kod kojeg je liječnik uposlen, nadležnoj liječničkoj komori i njenim organima.

U slučaju iz stava 4. ovog člana obaveza je direktora zdravstvene ustanove, odnosno nosioca odobrenja za privatnu praksu kod kojeg je liječnik uposlen, te nadležne liječničke komore da ispituju sve navode i činjenice prijavljenog slučaja, te poduzmu mjere u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i propisima o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata.

Ukoliko prijavljeni slučaj iz stava 4. ovog člana ima obilježje krivičnog djela ili iziskuje naplatu materijalne štete na teret liječnika, odnosno zdravstvene ustanove ili privatne prakse, direktor zdravstvene ustanove, nosilac odobrenja za privatnu praksu kod kojeg je liječnik uposlen dužni su bez odgađanja obavijestiti nadležne organe u smislu propisa o krivičnom postupku, odnosno propisa o parničnom postupku.

Nakon provedenog postupka iz st. 4. i 5. ovog člana direktor zdravstvene ustanove, odnosno nosilac odobrenja za privatnu praksu kod kojeg je liječnik uposlen, te nadležna liječnička komora dužni su o poduzetim mjerama bez odgađanja obavijestiti pacijenta, odnosno članove njegove porodice, a najkasnije u roku od sedam dana od dana poduzetih mjera.

Član 54.

Liječniku nije dozvoljeno saradivati sa pojedincima, ustanovama ili privrednim društvima koji zloupotrebljavaju povjerenje javnosti zastupajući neprovjerene stvari i postupke namijenjene liječenju, čuvanju i unapređenju zdravlja.

Obaveza liječnika u vanrednim situacijama

Član 55.

U slučajevima prirodnih i drugih nesreća kada se proglašeno stanje prirodne i druge nesreće od nadležnog organa općine, kantona, Federacije liječnici su dužni obavljati poslove i zadatke svog stručnog zvanja izvršavanjem naredbi nadležnih štabova civilne zaštite, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i propisima o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

U slučajevima većih incidentnih situacija kada još nije proglašeno stanje prirodne i druge nesreće, liječnici su dužni izvršavati naredbe formiranih kriznih štabova nadležnih ministarstava zdravstva u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.

Veća incidentna situacija iz stava 2. ovog člana je bilo koji događaj koji predstavlja ozbiljnu prijetnju zdravlju ljudi u određenoj zajednici, te uzrokuje ili bi mogao uzrokovati takav broj ili vrstu žrtava koje nije moguće zbrinuti redovnom organizacijom rada zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika, a u smislu propisa o zdravstvenoj zaštiti.

Volonterski rad liječnika

Član 56.

Liječnik može obavljati liječničku djelatnost i bez naplate volonterskim radom u humanitarnim organizacijama, udruženjima građana i fondacijama.

Obavljanje djelatnosti iz stava 1. ovog člana liječnik mora prijaviti liječničkoj komori radi evidentiranja u registrima i evidencijama liječničke komore.

Ukoliko stranac-liječnik obavlja volonterski rad u humanitarnoj organizaciji, udruženjima građana ili fondacijama, dužan je ispuniti opće uvjete iz ovog zakona za obavljanje liječničke djelatnosti, kao i propisa iz zdravstvene zaštite, uvjete iz propisa o kretanju i boravku stranaca i azilu, što uključuje i pribavljanje saglasnosti od Ministarstva, a u smislu člana 12. ovog zakona.

VI. KONTROLA SIGURNOSTI I KVALITETA ZDRAVSTVENIH USLUGA

Član 57.

Liječnici su dužni učestvovati u uspostavi, razvijanju i održavanju sistema poboljšanja kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga, te radu komisija za poboljšanje kvaliteta i sigurnosti zdravstvenih usluga zdravstvene ustanove, odnosno privatne prakse u kojoj su uposleni, na osnovu stručnih standarda liječničke djelatnosti, kao i posebnih propisa o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu.

Član 58.

Liječnici su dužni učestvovati i u kontroli kvaliteta liječničke djelatnosti.

Kontrolu kvaliteta iz stava 1. ovog člana provodi liječnik sa dodatnom edukacijom iz oblasti kontrole kvaliteta.

Edukaciju iz stava 2. ovog člana obavlja Agencija za kvalitet i akreditaciju u zdravstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: AKAZ) u skladu sa posebnim propisom o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu.

Član 59.

Sa ciljem osiguranja sigurnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga, liječnička komora saraduje sa kantonalnim i federalnim zdravstvenim inspekcijama u oblasti zdravstveno-inspekcijskog nadzora, AKAZ-om, nadležnim ministarstvima zdravstva, nadležnim zavodima zdravstvenog osiguranja i to u oblasti obavljanja liječničkog zvanja od svojih članova.

Član 60.

Obaveza je inspekcija i organa iz člana 59. ovog zakona da uvažavaju stručne stavove i mišljenja liječničkih komora, kao i liječnika u obavljanju liječničke djelatnosti.

VII. ZDRAVSTVENO-INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 61.

Zdravstveno-inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona provodi kantonalna i Federalna zdravstvena inspekcija, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti, kao i propisima o inspekcijama u Federaciji.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Član 62.

Novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjen za prekršaj liječnik, ako:

- 1) obavlja liječničku djelatnost izvan obima određenog licencom (član 20. ovog zakona);
- 2) ne ispunjava obaveze prema pacijentu na način i pod uvjetima propisanim u čl. 34., 35., 36. i 37. ovog zakona;
- 3) uskrati liječničku pomoć (član 38. ovog zakona);
- 4) provodi dijagnostičke postupke suprotno članu 39. ovog zakona;
- 5) ne poštuje obavezu čuvanja liječničke tajne (član 42. ovog zakona);
- 6) ne izvrši obavezu prijavljivanja (član 43. ovog zakona);
- 7) ne vodi i ne čuva medicinsku dokumentaciju u skladu sa članom 44. ovog zakona;
- 8) izda liječničko uvjerenje suprotno članu 45. ovog zakona;
- 9) ne preda novoizabranom liječniku svu medicinsku dokumentaciju o pacijentu i pohrani potpisanu izjavu o preuzetoj medicinskoj dokumentaciji u skladu sa članom 46. stav 1. ovog zakona;
- 10) ne ispuni obavezu obavješćavanja drugog liječnika iz člana 47. ovog zakona;
- 11) ne ispunjava obaveze iz posebnih oblasti utvrđenih u čl. od 48. do 56. ovog zakona.

Član 63.

Na liječnika koji počini prekršaj iz člana 62. tač. 2), 5), 7) i 11) ovog zakona, shodno se primjenjuju kaznene odredbe utvrđene propisom o zdravstvenoj zaštiti, a koje uređuju isto pitanje.

Član 64.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj zdravstvena ustanova, odnosno drugo pravno lice koje angažira stranca-liječnika, ako ne postupi u skladu sa članom 12. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.800,00 KM bit će kažnjeno odgovorno lice u pravnom licu.

Član 65.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj zdravstvena ustanova, odnosno drugo pravno lice ako onemogućava nesmetano ostvarivanje prava liječnika u skladu sa članom 33. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana bit će kažnjeno novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.800,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana bit će kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.200,00 KM i nosilac odobrenja za privatnu praksu.

Član 66.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj zdravstvena ustanova, odnosno drugo pravno lice koje obavlja zdravstvenu djelatnost, ako ne postupi u skladu sa članom 46. stav 1. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana bit će kažnjena novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.800,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana bit će kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.200,00 KM i nosilac odobrenja za privatnu praksu.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 67.

Na pojam, organizaciju i uvjete obavljanja liječničkog zvanja, te djelovanje liječnika, pored odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona shodno se primjenjuju propisi o zdravstvenoj zaštiti, propisi o zdravstvenom osiguranju, propisi o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata, propisi o lijekovima i

medicinskim sredstvima, propisi o apotekarskoj djelatnosti, propisi o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, propisi o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama, propisi o transplantaciji organa i tkiva u svrhu liječenja, propisi o krvi i krvnim sastojcima, propisi o sistemu poboljšanja kvaliteta, sigurnosti i o akreditaciji u zdravstvu, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 68.

Liječničke komore su obavezne uskladiti statute sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 69.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH

Radoje Vidović

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH

Fehim Škaljić